

- Arabiska våren kan utvecklas på två sätt, argumenterar Gunnar Hökmark.
- Hjalmarsonstiftelsen arbetar i Azerbajdzjan där Eurovision Song Contest hålls i maj.
- Ny hemsida har lanserats. Besök www.hjalmarsonstiftelsen.se.
- Glöm inte Ukraina!

Nytt år med nya förhoppningar – om demokratisering i Arabvärlden

“Där framtiden är osäker finns det desto större möjligheter och större anledning att påverka” skriver Gunnar Hökmark om utvecklingen efter den Arabiska våren. Han menar att när “USA vänder sig inåt, både för att landet har egna inhemska problem och för att det råder en motvilja till engagemang i andra delar av världen, är det viktigt att EU kliver fram och tar sitt ansvar”.

Sällan har det varit så svårt att förutspå hur den politiska utvecklingen i vår värld. Vi har osäkerheten om den europeiska utvecklingen. Vi har den amerikanska ekonomins många problem och stora underskott som på olika sätt försvagar den roll USA vill och kan spela i världen. Vi har samtidigt den kinesiska ekonomins snabba framväxt som ger ökad styrka åt den totalitära diktaturen. Och på motsvarande sätt ser vi hur andra nya ekonomier får en större tyngd i den globala ekonomin.

Detta förenas med att vi också ser fler politiska krafter som tävlar om regioner och länders framtida utveckling. Kina har en aktiv agenda för att påverka och vinna inflytande. Ryssland har en energipolitik som syftar till att knyta fler till sig. I Mellersta Östern ser vi en utveckling där länder som Iran aggressivt vill sätta en ny agenda. Det är en politik som man gärna förenar med den islamistiska dagordning som tävlar om den politiska makten i de länder som nu prövar demokratins möjligheter i norra Afrika.

Det är inte självklart vad som händer i vare sig Nordafrika eller i Mellersta Östern. Men en sak vet vi. Situationen i dessa länder kommer inte att stanna vid det gamla.

Där framtiden är osäker finns det desto större

Foto: Ramy Raouf

Taggtråd strax intill Tahrirtorget i Kairo.

möjligheter och större anledning att påverka. Det gäller för Europa och EU att i dessa delar av världen inte bara vara ett föredöme som förenar öppna samhällen och personlig frihet med civilisation, demokrati och välstånd. Vi behöver också göra vad vi kan för att stärka demokratiska krafter som sätter individens rätt och värdighet i förgrunden. På det viset kan vi ge stöd till en utveckling som ger marknadsekonomi och tillväxt, liksom sekulära samhällen som utvecklas på rättsstatens och demokratins grund. Det bidrar inte bara till bättre samhällen där utan också till en fredligare och stabilare omvärld.

Den arabiska våren har visat att de grundlägg- ▶

gande fri- och rättigheterna inte är något unikt västerländskt, ett tankesätt som är några få människor i det rika norr förunnat. I stället är det som många av oss – men inte alla – alltid har hävdat, något universellt allmänmänskligt. Det är inte bara vi i Europa och USA som vill kunna uttrycka oss fritt, välja vem som ska styra våra länder och kunna sätta upp ett grönsaksstånd utan att få det konfiskerat av maktens godtyckliga tentakler. Viljan till frihet och ett drägligt liv finns lika stark i arabvärldens samhällen som i våra.

Frågorna om vart arabvärlden nu tar vägen är många. Man kan tänka sig två olika scenarier, visserligen dragna till sin spets, men som ändå kan vara nyttiga som referenspunkter.

I det första scenariot lyckas al-Assad i Syrien bita sig fast vid makten genom ohämmat våld mot sina egna medborgare. Ryssland och Kina blockerar fortsatt en FN-resolution och ett internationellt agerande. När antalet döda uppnått ännu högre tal än i dag orkar folket inte längre, utan resignerar, och hukar under det brutala våldet. Europa ser stillatigande på hur tyrannens förtryck sjunker in. Den arabiska socialismen under Baath-partiet lever kvar.

Al-Assads seger ger svallvågor över resten av regionen. En framgång för det brutala våldet och förtrycket stärker modet hos dem som hellre ser det brutala våldet än att ge upp sin makt. Iran blir stärkt. Den arabiska våren riskerar då att glida över till en vinter utan demokratiska framsteg. Förtrycket blir kvar. Inga fler diktaturer faller.

I de länder där revolten redan ägt rum byts de gamla förtryckarna ut mot nya. De islamister som framställer sig som moderata – i Egypten och Tunisien – riskerar då bli dominerade av de krafter som är kompromisslösa. I stället försvagas kvinnans ställning, demokratin blir satt ur spel och marknadsekonomin får aldrig något utrymme att skapa välstånd. Enskilda människors rätt och värdighet går förlorad till förmån för ett mer eller mindre totalitärt system.

Länderna vänder sig bort från väst, tar den inåtvända vägen. Rörligheten vad gäller såväl varor, tjänster och kapital som människor och information begränsas. Det sker ingen inomregional integration.

De liberala krafterna hinner och orkar aldrig samla sig och bilda en kritisk massa utan försvinner både ut i periferin och ner under jorden.

I det andra scenariot får omvärldens tryck i kombination med det syriska folkets mod al-Assad på fall. Syrien blir därmed det första stora arabiska landet utanför Nordafrika där den arabiska revolten lett till drastiska förändringar, något som skapar nya vågor av frihet i regionen, där olika regimer – av rädsla för att utvecklingen ska spridas till deras länder – lättar på förtrycket.

Den arabiska Baath-socialismen förpassas då till historien så som vi såg socialismen i Europa förpassas till det förgångna när muren föll. Iran förlorar sin viktigaste allierade i regionen.

I Tunisien och Egypten visar sig de valvinande islamisterna vara så moderata som de påstår. De utvecklas i riktning mot det turkiska AK-partiet, snarare än mot sunnimuslimsk extremism. De blir arabvärldens motsvarighet till kristdemokrater, och utvecklar stabilitet, öppenhet, rättsstat och marknadsekonomi. Öppenheten mot omvärlden blir en central utvecklingsstrategi, och regionens länder integreras sinsemellan, med EU och den inre marknaden som förebild. Ett europeiskt perspektiv skapar en ny bild av förnyelsen av det arabiska samhället.

De islamdemokratiska partierna utmanas av liberala rörelser, som tack vare förenings- och pressfrihet lyckas bygga upp en kritisk massa. Inom en tioårsperiod har ett demokratiskt maktskifte efter val och utan våld ägt rum.

De två scenarierna är som sagt dragna till sin spets. Det finns massor med varianter och nyanser att diskutera. Men vilken väg Arabvärlden väljer är viktigt inte bara för araberna, utan även för Europa. Och vi som européer har en skyldighet att göra vad vi kan för att påverka regionen i rätt riktning. Även om dessa länder ligger långt från Sverige tillhör de Europas absoluta närområde. Och vårt inflytande är stort, och har potential att vara ännu större.

I en värld där USA vänder sig inåt, både för att landet har egna inhemska problem och för att det råder en motvilja till engagemang i andra delar av världen, är det viktigt att EU kliver fram och tar sitt ansvar. Det var främst brittiska och franska styrkor som upprätthöll flygförbudszonen över Libyen. Men nu måste vi visa en annan kraft och styrka när det gäller de idéer som ska ligga till grund för den framtida utvecklingen i denna del av världen.

Nu gäller det att vår politik utformas så att vi gör vad vi kan för att så mycket som möjligt av scenario två blir verklighet. Det handlar om friare tillgång till den europeiska marknaden, stöd till kapacitetsuppbyggnad för demokratiska krafter och hjälp till att upprätthålla öppenhet på olika sätt.

Det vinner både vi och araberna på. De liberala krafterna i Nordafrika och Mellanöstern ska veta att de har en vän i den Europeiska unionen. Det är en uppgift för EU, för regeringar och politiska partier. I stödet för demokratins krafter finns det ett oändligt antal uppgifter bara vi ser de möjligheter som finns.

Gunnar Hökmark, MEP och ansvarig inom EPP-gruppen för grannskapspolitik

På dagordningen

- 🕒 *18-20 januari, Kosovo*
JHS arrangerar en fact-finding-resa till Kosovo.
- 🕒 *20-22 januari, Serbien*
Utbildning av regionala politiska ledare; i samarbete med serbiska systerpartiet G17+.
- 🕒 *23-26 januari, Bryssel*
En studieresa arrangeras till Bryssel för bosniska politiskt aktiva från SDA. Syftet är att lära sig om EU och dess institutioner.
- 🕒 *27 januari, Azerbajdzjan*
Jarl Hjalmarson Stiftelsen anordnar en konferens riktad till kvinnliga beslutsfattare. Detta sker i samarbete med National Independence Party of Azerbaijan (NIPA).
- 🕒 *28-29 januari, Azerbajdzjan*
En konferens arrangeras för ungdomar som är aktiva inom National Independence Party of Azerbaijan (NIPA). Temat är Youth's involvement in politics.
- 🕒 *2-4 februari, Stockholm*
Rundabordskonferens med toppolitiker från Balkan. Temat för i år är "EU enlargement and South East Europe".
- 🕒 *7-9 februari, Bryssel*
Ett studiebesök arrangeras i Bryssel för politiskt aktiva från VMRO-DPMNE, Makedonien. Syftet är att studera EU och dess institutioner.
- 🕒 *17-18 februari, Stockholm*
Skribentutbildning - sista utbildningstillfället för grupp 4.
- 🕒 *23-27 februari, Nicaragua*
Utbildning för kvinnor från Centralamerika.

Läs mer på www.hjalmarsonstiftelsen.se

Eurovision Song Contest - i diktaturens skugga

2011 vann Ell/Nikki från Azerbajdzjan Eurovision Song Contest och årets tävling går därför av stapeln i Baku. Foto: Alain Douit (EBU)

Den 26 maj hålls Eurovision Song Contest i Baku, Azerbajdzjan. Denna tidigare Sovjetstat leds i dag av en auktoritär president. Rättsordningen uppvisar allvarliga brister och godtyckliga arresteringar av politiskt oppositionella är inte ovanliga.

Hjalmarsonstiftelsen samarbetar sedan 2003 med National Independence Party of Azerbaijan (NIPA), ett av flera oppositionspartier som tillåts verka inom mycket snäva ramar.

På Sverigemötet i Örebro den 16 mars arrangerar JHS ett seminarium om Azerbajdzjan. Paneldeltagare är Fuad Muxtarov, politiskt aktiv och journalist från Baku samt Gerald Knaus, ledare för European Stability Initiative med säte i Istanbul. En JHS-rapport om Azerbajdzjan kommer också att presenteras.

Ofrihet på nätet

Tillgången till internet har ytterligare begränsats i Vitryssland. Från början av januari är det i många fall inte tillåtet att "besök och/eller använda utländska webbplatser". Överträdelse ger böter på upp till \$125.

I lagen anges att ägare och förvaltare av internet-caféer och andra ställen som erbjuder tillgång till internet ska hindra användare från att besöka webbplatser som ligger utanför Vitryssland. Enligt vissa källor gäller de nya reglerna även delade anslutningar (till exempel i ett hyreshus) och privatpersoner som låter andra använda sina hemdatorer för att surfa på nätet.

Läs mer på www.hjalmarsonstiftelsen.se

Ett ögonblick med Eva Gustavsson Managing Director JHS

Bästa Vänner,

Ett gott nytt år önskar jag er alla. För Hjalmarsonstiftelsens del har det nya året börjat med lanseringen av en ny lättnavigerad och överskådlig hemsida; www.hjalmarsonstiftelsen.se. Vår förhoppning är att fler ska hitta dit och sedan finna den information de söker.

Ronald Reagan sade att ”information är den moderna tidens syre, som sipprar genom murar förstärkta med taggtråd och svävar över elektrifierade gränser”. Han var före sin tid och hade så rätt. Information är effektiv i demokratins tjänst – i demokratiska länder såväl som i länder där demokratin lyser med sin frånvaro. Vi behöver både ursprunglig information och bearbetad sådan för att kunna bilda oss en uppfattning om sakernas tillstånd. Internet hjälper oss med bådadera.

Som demokratistiftelse behöver vi nå ut med information om värdegrunder och verksamhet (inklusive kunskap kring bistånds- och demokratifrågor) bland annat

för att komma i kontakt med fler volontärer och andra intresserade. Redan i dag gör våra volontärer en fantastisk insats, men visst kan vi bli fler!

Nyheter är flera på hemsidan, som har förenklats för att även kunna användas i länder där tekniken kring internetanvändande inte kommit så långt. Med en ny specifik sökfunktion är det nu lättare att hitta information om våra fokusområden. Nytt är även att du kan se flödet från Stiftelsens Facebook-sida samt finna vår kalender med kommande aktiviteter. En ytterligare nyhet är att du kan följa vårt arbete via RSS, det vill säga att du kan prenumerera på material i ett visst ämne och får ett meddelande sänt direkt till dig när webbplatsen har uppdaterats.

Välkommen att besöka Jarl Hjalmarson Stiftelsens hemsida. Länka gärna till oss och tipsa andra om att ett besök är väl värt några klick!

*Eva Gustavsson
Managing Director,
Jarl Hjalmarson Stiftelsen*

www.hjalmarsonstiftelsen.se

Glöm inte Ukraina!

Vid årsskiftet överfördes Julia Tymoshenko, tidigare premiärminister och partiledare för ukrainska Batkivshchyna, till ett fängelse cirka 500 km från huvudstaden Kiev. Detta skedde ”trots tydliga bevis på hennes allvarliga hälsotillstånd och det faktum att hon dittills hade vårdats på sjukavdelningen i häktet och inte kan röra sig utan hjälp” förklarar en talesperson för Batkivshchyna. Varken hennes familj eller hennes advokater informerades i förväg om förflyttningen.

Både EU och USA har kritiserat processen mot Julia Tymosjenko som politiskt motiverad. Ytterligare ett tecken på att detta stämmer är att hennes make Oleksandr Tymosjenko i början av januari sökte och beviljades asyl i Tjeckien. Orsaken till flykten var enligt dottern Eugenia Tymosjenko: “Han ville inte att

de skulle kunna använda honom för att sätta press på min mamma, som de gjorde 2001 när hela vår familj utsattes för politiskt motiverat förtryck på grund av min mors oppositionella aktiviteter”.

Julia Tymosjenko dömdes i oktober 2011 till sju års fängelse för beslut som fattades under hennes tid vid makten.